

Vedlegg 2

LANDSMØTEUTTALELSER

3.4.22

Uttalelse om Ukraina

Uttalelse om tilleggsavtalen om forsvarssamarbeid med USA

Uttalelse om kjernekraft

Uttalelse om flyktninger

INTERNASJONAL KVINNELIGA FÖR **FRED & FRIHET**

DEN NORSKE SEKSJONEN AV WOMEN'S INTERNATIONAL LEAGUE FOR PEACE & FREEDOM

Åpent brev til Norges Storting og Regjering, trossamfunn og fagforeninger.

Ukraina-krigen og norsk politikk. Følg FN.

1. **IKFF fordømmer Russland sin invasjon av Ukraina.** Invasjonen er folkerettsstridig, inhuman, ødeleggende og må stoppes.
2. **Humanitær hjelp, ikke våpen til Ukraina.** Opprustning og flere våpen løser ingen problemer. Norske våpenleveranser kan i tillegg føre til negativ innvirkning på naboforholdet mellom Norge og Russland.
3. **Opphev kultur- og idrettsboikotten.** Ikke straff det russiske folk. Sivil kontakt er viktig. Vi må se på våre naboer som venner, ikke fiender.
4. **Bygg politikken på FNs grunnleggende prinsipper.** Artikkel 1 i FN-charteret slår fast at FNs overordnede mål er å forhindre krig og å fremme menneskerettigheter og rettferdighet. Internasjonale tvister som kan føre til krig, må løses med fredelige midler, gjennom diplomati og reelle forhandlinger. I samsvar med dette er arbeid for nedrustning svært viktig. Norge må støtte FNs arbeid på dette området, dessuten arbeide for FNs bærekraftsmål. Disse punktene henger nøye sammen. Krig og militær aktivitet gjør stor skade på klima og miljø, også i Ukraina. Klimakrisen er global og krever at alle land samarbeider om å nå FNs klimamål, også landene som i dag står mot hverandre som fiender. Bare en liten del av ressursene som brukes på opprustning og krig, vil være nok til å nå FNs bærekraftsmål.
5. **Signer FNs atomvåpenforbud**, som det første NATO-land. Bruk av atomvåpen vil være en katastrofe for oss alle.
6. **Som NATO-land må Norge gå inn for at Ukraina ikke blir NATO-medlem**, men forblir et alliansefritt land, som Sverige, Finland, Sveits og Østerrike. En all-europeisk sikkerhetsordning krever at NATO også tar hensyn til Russlands legitime sikkerhetsbehov. Ingen er trygg før alle føler seg trygge.
7. **Bygg fred med fredelige midler.** Det trengs sterkere institusjoner for fred og mot krig, jfr. FNs bærekraftsmål 16. FNs ordinære budsjett er rundt 0,3 prosent av NATO-landenes militære forbruk. I 2020 brukte verden 18 000 milliarder kroner på militær virksomhet, uten å løse underliggende konflikter. I Ukraina kunne den interne konflikten vært løst gjennom Minsk II avtalen fra 2015. I stedet ble konflikten militarisert med store våpenleveranser, ikke minst fra USA. Den voldsomme kapprustningen mellom NATO og Russland forhindret ikke krigen, tvert i mot. Den var en klar årsak.

Internasjonal kvinneliga for fred og frihet, WILPF Norge, ber Stortinget si klart nei til tilleggssavtalen om forsvarssamarbeid med USA.

Våren 2022 skal Stortinget behandle avtalen om sikkerhetspolitisk samarbeid mellom USA og Norge, som åpner for etablering av amerikanske baser på Rygge, Sola, Evenes og Ramsund.

Norsk suverenitet og selvråderett

Den utvidede baseavtalen er i strid med norsk praksis om å ikke ha utenlandske styrker stasjonert på norsk jord i fredstid. Etter § 25 i Grunnloven skal Norges regjering ha øverste befaling over forsvarsmakten i eget land. Norge skal ikke gi fra seg innsyn og kommandomyndighet over militær virksomhet til andre land.

Det er et åpent spørsmål om det er USA eller Norge som tar kommandoen i en tilspisset situasjon og om det skal brukes bomber eller diplomati. Her er det på sin plass å minne om at NATO har vedtatt førstebruk av atomvåpen. Norge kan ikke kontrollere amerikanske fartøyer og kan dermed ikke vite om de fører atomvåpen. Tilleggsavtalen hevder at den norske atomvåpenpolitikken ligger fast og understreker at alt skal skje med full respekt for norsk suverenitet, norske lover og folkerettslige prinsipper. Men det står også at norske hensyn vil tilsettes dersom amerikanske operative behov anses som viktigere. Amerikansk militær effektivitet vil altså kunne trumfe norsk suverenitet.

Gjennom avtalen blir Norge trukket sterkere inn i en geopolitisk strid mellom to stormakter. Konfliktnivået mellom USA og Russland er for tiden kritisk høyt, og amerikanske baser øker faren for konfrontasjoner og krig på norsk territorium. Dette styrker ikke norsk sikkerhet. Samtidig som IKFF fordømmer Russlands invasjon av Ukraina, ser vi invasjonen som en konsekvens av USA sin militære opptrapping langs russiske grenser i Europa, ikke minst i Ukraina. USA og Russland ser på hverandre som fiende og eksistensiell trussel. Russland fører nå en folkerettsstridig og inhuman krig som kunne vært unngått, for å sikre en buffer mellom seg og NATO med USA i spissen. I stedet for å bli en forlenget arm for USA i Europa, må Norge arbeide for lavspenning og udelt sikkerhet for hele Europa.

Felles globale utfordringer trenger økt internasjonalt samarbeid, ikke økt rivalisering.

Verden står ovenfor kriser, som **krever** at alle land, også «fiender» samarbeider. Klimatoppmøtet i Glasgow, krevde at **alle land må** ta ansvar **for** å begrense oppvarmingen til 1,5 grader. Vi vet at krig og stor militær aktivitet forsterker klimakrisen. Etablering av fire amerikanske baser med kampfly og bombefly på stadige tokt vil øke innenlandske og globale CO2 utslipp.

Vi må følge FN-i vår sameksistens med andre land. Det burde være et tankekors at FNs ordinære budsjett bare er 0,4 prosent av NATO-landenes militære budsjett. USA har store innenrikspolitiske problemer med økt fattigdom og mye sosial uro. Vi må støtte amerikansk fredsbevegelse og forslag i kongressen om betydelige kutt i militærbudsjettet for å styrke helse- og velferdssektorene og bekjempe klimakrisen. Vi må støtte kreftene som vil omprioritere midler fra militærbudsjett til FNs bærekraftsmål og det grønne skiftet. Samarbeid, diplomati og nedrustning er i tråd med FN-pakten. Det er dette som er sikkerhetspolitikk i vår tid, for mennesker, klima og miljø.

Vi oppfordrer Stortinget til å si nei til samarbeidsavtalen med USA.

INTERNASJONAL KVINNELIGA FÖR **FRED & FRIHET**

DEN NORSKE SEKSJONEN AV WOMEN'S INTERNATIONAL LEAGUE FOR PEACE & FREEDOM

Kjernekraft: miljø, klima, pandemi og krig

IKFF har hele tiden etter den store FN-konferansen om fredelig bruk av atomenergi i Genève i 1955, stått fast på sine kunnskapsbaserte standpunkter som de fremmet den gang:

- **Atomkraft er utgått på dato.**
- **Solenergi vil bli dominerende som energikilde mot slutten av 1900.**
- **Så lenge atomvåpen og testing eksisterer, er enhver atomreaktor en enorm risiko.**
- **De militære autoriteter fra alle land vet at det oppstår nok fisjonsmateriale til å skape store lagre av atomvåpen fra hver eneste reaktor.**
- **Bare en brøkdel av det intellektuelle arbeidet som har vært brukt på å utvikle atomenergi ville løst verdens energiproblemer.**

Den siste tids debatt og hendelser understreker dette. Hele kjeden fra gruvedrift på uran og thorium til avfallet fra kjernekraftverkene har enorme miljøkonsekvenser under normal drift; forbruk av vann og kjemikalier, transport innen land og over landegrensene, utslipp til luft og vann både av radioaktive og andre stoffer og problemer med å finne endelige lagringssteder for alt det radioaktive avfallet.

Kjernekraft har de siste årene blitt foreslått som en av løsningene på klimakrisen: «CO₂-fri kraftproduksjon». Da ser en bare isolert på selve reaktordriften, tar ikke hensyn til alt som skjer før og etter energiproduksjonen. **Kjernekraftverk tåler ikke de klimaendringen vi allerede opplever; varmere, våtere og villere vær som vil øke i årene som kommer.** For høy temperatur på kjølevann har allerede forårsaket driftsstans for flere kraftverk. Kjernekraftverk kan heller ikke konkurrere med alternative energikilder med hensyn til byggetid og kostnader.

Pandemien har også vært en ekstra utfordring for kjernekraftindustrien. Reparasjoner og kontroller har blitt utsatt på grunn av mangel på friske spesialarbeidere. Dette har ført til økt utrygghet. Moderne kjernekraftreaktorer er bygget for å tåle flystyrt, men ikke bomber og raketter. Kjernereaktorer er dessuten avhengig av pålitelig tilførsel av vann, strøm og uthvilte spesialutdanna operatører. Mangel på vann og strøm kan føre til nedsmelting av reaktorkjernen slik som i Tsjernobyl og Fukushima.

Ved kjernereaktorene er det lager med brukt brensel som ligger til avkjøling før det transporteres til nye lager, deponi eller reprosesseringsanlegg. Det brukte brenselet representerer en stor risiko om kjøling svikter. Transportene foregår med tog og bil på det vanlige tog- og veinettet. Blir noe av dette truffet av krigshandlinger kan det føre til store utslipp av radioaktive stoff.

Konklusjonen vår er fortsatt: Menneskene mestrer ikke den farlige kjernekraftteknologien.

IKFFs landsmøte 3. april 2022. Åse Juveli Berg/ Redaksjonskomiteen

INTERNASJONAL KVINNELIGA FÖR
FRED & FRIHET
DEN NORSKE SEKSJONEN AV WOMEN'S INTERNATIONAL LEAGUE FOR PEACE & FREEDOM

Møte flyktningar slik flyktningar frå Ukraina blir møtt

Krig skaper flyktningar. Ved inngangen til 2021 var det 82.4 millionar flyktningar i verda. Tre veker etter at Russland gjekk til krig mot Ukraina 24. februar melder FNs flyktningsorganisasjon UNHCR at meir enn tre millionar menneske har flykta. Ein million av dei som er på flukt er barn, melder media. Det endelege talet på flyktningar frå Ukraina veit ingen i dag. Men det vi ser og opplever er at Ukraina sine granneland, og også Noreg, møter dei som flyktar med hjelp og hjartevarme. Norske kommunar, organisasjonar og enkeltpersonar fylgjer opp. Vi ser ein stor innsats for å skaffe bolig, arbeid, skuleplass, barnehageplass og helsehjelp. Landa i Europa fylgjer oppfordringane som kjem frå UNHCR.

Retten til å søke asyl er ein grunnleggjande menneskerett. Håpet er at Noreg og andre land skal behandle alle flyktningar like godt som vi tek i mot flyktningane frå Ukraina. Vi kan ikkje avgrense vår empati til dei som er like oss og bur nær oss. Vi må aktivt arbeide for å halde oppe ein solidaritet som femnar vidt. Til grunn for asyl-og flyktningpolitikken treng vi ein humanisme som er upartisk. Vi må sjå med nytt og kritisk blick på dei lover og det regelverk Noreg har på dette området. IKFF vil oppfordre politikarar på Stortinget til å gjere endringar i rådande asyl-og flyktningpolitikk, og starte der skoen trykker aller mest:

- Gje lengeverande ureturnerbare asylsøkarar varig opphald. Til det skjer gje dei elementære menneskerettar som vanleg helsehjelp og rett til å arbeide.
- Betre rettstryggleiken i asylsaker.
- Redusere bruken av begrensa opphaldsløyve.
- Gjere familiegjenforening for flyktningar enklare og billegare
- Ta i mot fleire flyktningar som sit i leirar i Hellas.
- Verne asylretten. Hindre at menneske på flukt druknar, opplever å bli pressa tilbake eller endar i umenneskelege forhold i leirar i Libya.
- Fylgje FN sine tolkingar og tilrådingar når det gjeld Flyktningkonvensjonen

IKFFs landsmøte 3. april 2022. Audgunn Olteidal / Redaksjonskomiteen